УДК 338
JEL O13, Q17
DOI https://doi.org/10.32782/2786-765X/2026-12-4

Гривківська О.В.
доктор економічних наук, професор,
професор кафедри економіки і права,
Національний університет харчових технологій
ORCID: https://orcid.org/0000-0003-4160-5914
Драган О.І.
доктор економічних наук, професор,
професор кафедри економіки праці та менеджменту,
Національний університет харчових технологій
ORCID: https://orcid.org/0000-0002-7606-2385
Панчишин М.А.
здобувач третього рівня вищої освіти,
Приватний вищий навчальний заклад «Європейський університет»
ORCID: https://orcid.org/0009-0008-6860-6523

ВПЛИВ ВИРОБНИЧИХ ТА РИНКОВИХ РИЗИКІВ НА ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Визначено, що інноваційний потенціал підприємств харчової промисловості дозволяє своєчасно реагувати на структурні зрушення у попиті, трансформацію споживчих уподобань, посилення вимог до якості та безпечності харчових продуктів, на необхідність дотримання екологічних стандартів і принципів сталого розвитку, з огляду на що його слід вважати ключовим чинником забезпечення економічної стійкості суб'єктів. Узагальнено основні виробничі ризики (технологічний, сировинний, енергетичний, кадровий) та їхній вплив на інноваційний потенціал підприємств харчової промисловості. Обґрунтовано, що виробничі ризики відіграють визначальну роль, оскільки безпосередньо впливають на контроль за стабільністю технологічних процесів, ефективність використання ресурсів і здатність підприємств до впровадження інноваційних рішень, сукупність яких формує внутрішнє середовище невизначеності, в межах якого приймаються управлінські рішення щодо модернізації виробництва, розроблення нових продуктів та вдосконалення організаційно-технологічних процесів. Виявлено, що ринкові ризики (ризик попиту, ціновий, конкурентний, фінансовий) для підприємств харчової промисловості є особливо відчутними через високу еластичність попиту на окремі групи продуктів, залежність від доходів населення та чутливість до змін регуляторної політики. Результатами їхнього впливу можуть стати уповільнення інноваційних ініціатив, проте водночас стимулювання пошуку нових ринкових ніш, розвиток екологічних, функціональних та нішевих продуктів. Аргументовано, що ринкові ризики формують складну систему зовнішніх впливів, які визначають рівень, напрями та результативність інноваційної активності підприємств харчової галузі, а їхній вплив має багатовимірний характер і може як стримувати інноваційні процеси, так і виступати стимулом для пошуку нових інноваційних рішень. Резюмовано, що взаємодія виробничих і ринкових ризиків формує складну систему обмежень і стимулів для розвитку інноваційного потенціалу підприємств харчової промисловості.

Ключові слова: інноваційний потенціал, виробничі ризики, ринкові ризики, підприємства харчової промисловості, витрати, управління, вплив.

Постановка проблеми. У сучасних умовах розвитку національної та глобальної економіки підприємства харчової промисловості функціонують у надзвичайно складному та динамічному середовищі, що характеризується високим рівнем невизначеності, нестабільністю зовнішніх і внутрішніх чинників, а також зростанням системних ризиків господарської діяльності. Така невизначеність обумовлена сукупною дією макроекономічних, інституційних, технологічних, соціальних і геополітичних факторів, які безпосередньо впливають на умови функціонування підприємств харчової промисловості, формуючи нестійке бізнес-середовище та ускладнюючи процеси стратегічного планування. У цих умовах істотно зростає значення інноваційного потенціалу підприємств, як інтегральної характеристики їх здатності до генерації, впровадження та комерціалізації інновацій, спрямованих на забезпечення стійкого розвитку, підвищення адаптивності до змін зовнішнього середовища та формування довгострокових конкурентних переваг.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вплив ризиків на провадження інноваційної

© Гривківська О.В., Драган О.І., Панчишин М.А., 2026
Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

діяльності досліджували зарубіжна та вітчизняні науковці І. Ансофф, Т. Бартон, Ф. Найт, К. Фрімен, Й. Шумпетер, С. Барановська, О. Зборовська, І Карпунь, М. Кужельний, Т. Лобунець, Т. Мединська, С. Ярмус. Водночас додаткового дослідження потребує вплив виробничих та ринкових ризиків на формування інноваційного потенціалу підприємств харчової промисловості.

Метою статті є обґрунтування впливу виробничих та ринкових ризиків на формування інноваційного потенціалу підприємств харчової промисловості.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інноваційний потенціал підприємств [1; 2] харчової промисловості виступає ключовим чинником забезпечення їх економічної стійкості, оскільки дозволяє своєчасно реагувати на структурні зрушення у попиті, трансформацію споживчих уподобань, посилення вимог до якості та безпечності харчових продуктів, а також на необхідність дотримання екологічних стандартів і принципів сталого розвитку. Реалізація інноваційного потенціалу створює передумови для оновлення асортиментної політики, впровадження енерго- та ресурсозберігаючих технологій, цифровізації виробничих і управлінських процесів, що в сукупності сприяє підвищенню ефективності діяльності підприємств та зміцненню їх ринкових позицій. Водночас саме інноваційний потенціал визначає здатність підприємств харчової промисловості не лише адаптуватися до наявних умов господарювання, а й активно формувати нові ринки, створювати продукти з високою доданою вартістю та інтегруватися у глобальні ланцюги створення вартості.

Разом із тим процес формування та реалізації інноваційного потенціалу [3] підприємств харчової промисловості є надзвичайно складним і багатоаспектним, оскільки відбувається під постійним впливом виробничих і ринкових ризиків, що істотно підвищують рівень невизначеності інноваційних рішень.

Виробничі ризики [4] в харчовій промисловості охоплюють широкий спектр загроз, пов'язаних із порушенням технологічних процесів, зношеністю основних засобів, нестабільністю постачання сировини, дефіцитом енергоресурсів, кадровими проблемами та зростанням витрат виробництва. Дані ризики безпосередньо впливають на можливості підприємства щодо впровадження інновацій, оскільки потребують додаткових фінансових ресурсів для модернізації обладнання, автоматизації виробничих процесів та забезпечення відповідності міжнародним стандартам якості (табл. 1).

У процесі формування та реалізації інноваційного потенціалу підприємств [5] харчової промисловості виробничі ризики відіграють визначальну роль, оскільки безпосередньо впливають на контроль за стабільністю технологічних процесів, ефективність використання ресурсів і здатність підприємств до впровадження інноваційних рішень, сукупність яких формує внутрішнє середовище невизначеності, в межах якого приймаються управлінські рішення щодо модернізації виробництва, розроблення нових продуктів та вдосконалення організаційно-технологічних процесів.

Одним із ключових видів виробничих ризиків для підприємств [5] харчової галузі є технологічний ризик, зумовлений високим рівнем зношеності основних засобів, використанням застарілих технологій та недостатнім рівнем автоматизації виробничих процесів, який істотно обмежує можливості підприємств щодо впровадження як продуктових, так і процесних інновацій, оскільки інноваційні рішення часто потребують відповідної технічної бази, сумісності з сучасним обладнанням і дотримання жорстких стандартів якості та безпеки харчових продуктів. Унаслідок цього підприємства змушені спрямовувати значні фінансові ресурси на підтримання працездатності наявних

Таблиця 1

Основні виробничі ризики та їхній вплив на інноваційний потенціал підприємств харчової промисловості

Вид виробничого ризику	Характеристика ризику	Вплив на інноваційний потенціал
Технологічний	Зношеність обладнання, застарілі технології	Обмеження можливостей впровадження продуктових і процесних інновацій
Сировинний	Нестабільність постачання та коливання якості сировини	Зростання витрат на адаптацію інноваційних технологій
Енергетичний	Зростання цін на енергоресурси	Зменшення інвестиційних можливостей для інновацій
Кадровий	Дефіцит кваліфікованого персоналу	Зниження ефективності реалізації інноваційних проєктів

Джерело: сформовано авторами

виробничих потужностей, що знижує їхню інвестиційну спроможність у сфері інноваційної діяльності та стримує темпи технологічного оновлення.

Суттєвий вплив на інноваційний потенціал підприємств [6] харчової промисловості має також сировинний ризик, який проявляється у нестабільності постачання сировини, сезонних коливаннях її обсягів і якості, а також залежності від зовнішніх постачальників. Високий рівень цього ризику ускладнює планування інноваційних проєктів, оскільки нові технології та продукти часто потребують сировини з визначеними якісними характеристиками. Коливання параметрів сировинних ресурсів призводять до необхідності додаткової адаптації технологічних процесів, зростання витрат на контроль якості та модифікацію інноваційних рішень, що негативно позначається на економічній ефективності інновацій та знижує зацікавленість підприємств у їх масштабному впровадженні.

Енергетичний ризик є ще одним важливим чинником, який суттєво впливає на формування інноваційного потенціалу підприємств харчової галузі. Зростання цін на енергоресурси, нестабільність енергопостачання та підвищення вимог до енергоефективності виробництва зумовлюють збільшення виробничих витрат і погіршення фінансових результатів діяльності підприємств. У таких умовах інвестиційні ресурси [7], які могли б бути спрямовані на розроблення та впровадження інноваційних технологій, часто використовуються для компенсації зростаючих енергетичних витрат. Крім того, високий рівень енергетичного ризику зменшує готовність підприємств до реалізації довгострокових інноваційних проєктів, пов'язаних із модернізацією виробництва, через невизначеність щодо майбутніх витрат та окупності інвестицій.

Не менш вагомим для інноваційного розвитку підприємств харчової промисловості є кадровий ризик [8], який проявляється у дефіциті кваліфікованого персоналу, низькому рівні професійної підготовки працівників, а також недостатній здатності персоналу до сприйняття та реалізації інноваційних змін. Відсутність фахівців, здатних ефективно працювати з новими технологіями, сучасним обладнанням та цифровими системами управління, призводить до зниження результативності інноваційних проєктів, збільшення термінів їх реалізації та підвищення ризику помилок у процесі впровадження інновацій, внаслідок чого, навіть за наявності необхідних фінансових і матеріально-технічних ресурсів, інноваційний потенціал підприємств залишається нереалізованим або використовується не в повному обсязі.

Таким чином, основні виробничі ризики формують систему внутрішніх обмежень, що істотно впливають на процес формування та реалізації інноваційного потенціалу підприємств [9] харчової галузі, а їхній комплексний і взаємопов'язаний характер зумовлює необхідність застосування системного підходу до управління виробничими ризиками, інтегрованого з інноваційною стратегією підприємства, що дозволить мінімізувати негативний вплив ризиків на інноваційну діяльність, підвищити ефективність використання наявного інноваційного потенціалу та створити передумови для сталого технологічного розвитку підприємств харчової промисловості.

Ринкові ризики формуються під впливом нестабільності попиту, змін споживчих уподобань, посилення конкуренції, коливань цін, а також обмежень доступу до фінансових ресурсів [10]. Для підприємств харчової промисловості ринкові ризики є особливо відчутними через високу еластичність попиту на окремі групи продуктів, залежність від доходів населення та чутливість до змін регуляторної політики. У контексті формування інноваційного потенціалу ринкові ризики можуть як стримувати інноваційні ініціативи, так і стимулювати пошук нових ринкових ніш, розвиток екологічних, функціональних та нішевих продуктів (табл. 2).

Одним із базових видів ринкових ризиків є ризик попиту, що проявляється у коливаннях обсягів споживання харчової продукції

Таблиця 2

Ринкові ризики та їхній вплив на інноваційну активність підприємств харчової галузі

Вид ринкового ризику	Прояв ризику	Наслідки для інноваційного потенціалу
Ризик попиту	Коливання обсягів споживання	Невизначеність окупності інновацій
Ціновий ризик	Волатильність цін на продукцію	Зміна пріоритетів інноваційних інвестицій
Конкурентний ризик	Посилення тиску з боку імпортерів	Стимулювання продуктових інновацій
Фінансовий ризик	Обмежений доступ до кредитних ресурсів	Скорочення масштабів інноваційних проєктів

Джерело: сформовано авторами

під впливом змін платоспроможного попиту населення, споживчих уподобань, соціально-демографічних чинників та загальноекономічної кон'юнктури. Для підприємств харчової галузі цей ризик є особливо значущим, оскільки навіть незначні зміни у структурі споживання можуть суттєво вплинути на обсяги реалізації продукції. У контексті інноваційної діяльності [11] ризик попиту формує невизначеність щодо майбутньої окупності інноваційних проєктів, що знижує готовність підприємств до інвестування у розроблення нових продуктів або впровадження інноваційних технологій, орієнтованих на довгострокову перспективу.

Важливим чинником впливу на інноваційну активність підприємств харчової промисловості є ціновий ризик, зумовлений волатильністю цін на готову продукцію та сировинні ресурси [12]. Коливання цін під впливом змін ринкової кон'юнктури, валютних коливань і конкурентного тиску ускладнюють прогнозування фінансових результатів інноваційної діяльності. У таких умовах підприємства змушені коригувати пріоритети інноваційних інвестицій, надаючи перевагу короткостроковим або менш капіталомістким інноваційним рішенням, що може обмежувати впровадження радикальних інновацій і знижувати загальний рівень технологічного оновлення галузі.

Конкурентний ризик, пов'язаний із посиленням тиску з боку вітчизняних і, особливо, іноземних виробників, також суттєво впливає на інноваційну активність підприємств харчової галузі. Зростання частки імпортної продукції, підвищення стандартів якості та агресивна маркетингова політика конкурентів змушують підприємства шукати нові способи диференціації своєї продукції, відповідно до чого конкурентний ризик набуває двоїстого характеру: з одного боку, він підвищує загальний рівень невизначеності та тисне на фінансові результати діяльності, а з іншого, – стимулює розвиток продуктових інновацій, оновлення асортименту, впровадження унікальних рецептур, екологічно безпечних та функціональних продуктів, що дозволяє зміцнити конкурентні позиції на ринку.

Не менш важливим для формування інноваційного потенціалу є фінансовий ризик, який проявляється в обмеженому доступі підприємств харчової галузі до кредитних ресурсів, високій вартості позикового капіталу та жорстких умовах фінансування інноваційних проєктів [13]. Підприємства стикаються з труднощами у залученні необхідних інвестицій для реалізації масштабних інноваційних програм, що призводить до скорочення обсягів інноваційних проєктів або відкладення їх реалізації на невизначений термін. Фінансові обмеження знижують можливості підприємств щодо модернізації виробництва, впровадження нових технологій та комерціалізації результатів науково-дослідних розробок.

Отже, ринкові ризики формують складну систему зовнішніх впливів, які визначають рівень, напрями та результативність інноваційної активності підприємств харчової галузі, а їхній вплив має багатовимірний характер і може як стримувати інноваційні процеси, так і виступати стимулом для пошуку нових інноваційних рішень. Відповідно до чого, ефективне управління ринковими ризиками, інтегроване в інноваційну стратегію підприємств харчової промисловості, є необхідною умовою підвищення інноваційного потенціалу, забезпечення адаптивності до змін ринкового середовища та формування стійких конкурентних переваг у довгостроковій перспективі.

Взаємодія виробничих і ринкових ризиків формує складну систему обмежень і стимулів для розвитку інноваційного потенціалу підприємств харчової промисловості. З одного боку, високий рівень ризиків знижує готовність підприємств до інвестування в інновації, зумовлює переорієнтацію на короткострокові цілі та мінімізацію витрат. З іншого боку, саме ризикова нестабільність виступає каталізатором інноваційних рішень, спрямованих на підвищення енергоефективності, диверсифікацію асортименту, впровадження цифрових технологій управління виробництвом і збутом.

Висновки. Формування інноваційного потенціалу підприємств харчової галузі потребує інтеграції ризик-орієнтованого підходу в систему стратегічного управління, що передбачає ідентифікацію ключових виробничих і ринкових ризиків, оцінювання їхнього впливу на інноваційні процеси та розробку адаптивних управлінських механізмів, спрямованих на зниження негативних наслідків і використання можливостей, що виникають у результаті ризикових змін.

Таким чином, виробничі та ринкові ризики є невід'ємними чинниками, що визначають умови та траєкторії формування інноваційного потенціалу підприємств харчової промисловості, а їх системне врахування дозволяє підвищити обґрунтованість інноваційних рішень, забезпечити стійкість розвитку підприємств та сформувати передумови для їх успішної інтеграції у глобальні ланцюги створення доданої вартості.

Бібліографічний список

1. Чіков І.А. Інноваційний потенціал підприємства: понятійно-категоріальний апарат та економіко-математична модель оцінки. *Економіка та суспільство.* 2024. Випуск 68. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-55
2. Кватернюк А.О. Формування інноваційного потенціалу сільськогосподарських підприємств. *Актуальні питання у сучасній науці.* 2022. № 3 (3). С. 156–161.
3. Гончарук І.В., Томашук І.В. Вплив інноваційних процесів на підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики.* 2023. № 1 (63). С. 30–47. DOI: https://doi.org/10.37128/2411-4413-2023-1-3
4. Болтовська Л.Л. Інвестиційно-інноваційна діяльність як чинник забезпечення сталого розвитку м'ясопродуктового підкомплексу. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Економічні науки».* 2022. № 5 (61). С. 9–22. DOI: https://doi.org/10.25313/2520-2294-2022-5-8018
5. Чіков І.А. Оцінка рівня інноваційного потенціалу аграрних підприємств. *Підприємництво та інновації.* 2022. № 23. С. 96–102. DOI: https://doi.org/10.37320/2415-3583/23.17
6. Бончик О. Характеристика факторів, що впливають на інноваційний потенціал організацій. *Актуальні проблеми менеджменту та публічного управління в умовах сучасних викликів: матеріали доповідей IV Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю.* Тернопіль, 4 травня 2023 року. 2023. Ч. 1. С. 260–263. URL: https://conference.wunu.edu.ua/index.php/apmpuvusv/article/view/86
7. Грималюк А.В., Несененко П.П. Економічна теорія і фактор невизначеності. *Наукові проблеми господарювання на макро-, мезо- та мікроекономічному рівнях: зб. матеріалів XXI Міжнар. наук.-практ. конф. Одеського національного університету.* 26–27 квітня 2023 р. Одеса: ОНЕУ, 2023. 368 с.; С. 41–42.
8. Захарова Н.Ю. Управління ризиками на підприємстві: сутність, підходи та методи. *Бізнес Інформ.* 2023. № 1. С. 203–209.
9. Тиркало Ю.Є. Господарські ризики, економічні ризики та підприємницькі ризики: економічна сутність і співвідношення понять у теорії та законодавстві України. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Економічні науки».* 2022. № 3. DOI: https://doi.org/10.25313/2520-2294-2022-3-7934
10. Вараксіна О.В., Кругова А.О. Сутність підприємницького ризику в господарській діяльності підприємства. *Економіка та суспільство.* 2021. Випуск 24. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-24-35
11. Пермінова С., Ситник Н., Чупріна М. Інноваційна діяльність в Україні в період воєнної агресії: тенденції та перспективи. *Економіка та суспільство.* 2024. Випуск 59. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-62
12. Біла І.С., Посна В.С., Шевченко О.О. Інноваційний розвиток як чинник повоєнної відбудови економіки України. *Наукові записки НаУКМА. Економічні науки.* 2023. Том 8, Випуск 1. С. 10–16.э DOI: https://doi.org/10.18523/2519-4739.2023.8.1.10-16
13. Бай С., Єлісєєв В. Інноваційні зміни як спосіб вижити в умовах воєнного стану. *Проблеми та перспективи розвитку інноваційної діяльності в Україні: виклики воєнного часу: матеріали XIV Міжнародного бізнес-форуму.* Київ, 23 березня 2023 р. Київ: Держ. торг.-екон. ун-т, 2023. С. 16–18

References

1. Chikov I. (2024) Innovatsiinyi potentsial pidpryiemstva: poniatiino-katehorialnyi aparat ta ekonomiko-matematychna model otsinky [Innovative potential of an enterprise: conceptual-categorial apparatus and economic-mathematical assessment model]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society.* is. 68. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-55
2. Kvaterniuk A. O. (2022) Formuvannia innovatsiinoho potentsialu silskohospodarskykh pidpryiemstv [Formation of the innovative potential of agricultural enterprises]. *Aktualni pytannia u suchasnii nautsi – Current issues in modern science.* no. 3 (3). pp. 156–161.
3. Honcharuk I. V., Tomashuk I. V. (2023) Vplyv innovatsiinykh protsesiv na pidvyshchennia konkurentospromozhnosti silskohospodarskykh pidpryiemstv [The impact of innovation processes on increasing the competitiveness of agricultural enterprises]. *Ekonomika, finansy, menedzhment: aktualni pytannia nauky i praktyky – Economics, finance, management: current issues of science and practice.* no. 1 (63). pp. 30–47. DOI: https://doi.org/10.37128/2411-4413-2023-1-3
4. Boltovska L. L. (2022) Investytsiino-innovatsiina diialnist yak chynnyk zabezpechennia staloho rozvytku miasoproduktovoho pidkompleksu [Investment and innovation activity as a factor in ensuring sustainable development of the meat product subcomplex.]. *Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal "Internauka". Seriia: "Ekonomichni nauky" – International scientific journal "Internauka". Series: "Economic Sciences".* no. (61). pp. 9–22. DOI: https://doi.org/10.25313/2520-2294-2022-5-8018
5. Chikov I. A. (2022) Otsinka rivnia innovatsiinoho potentsialu ahrarnykh pidpryiemstv [Assessment of the level of innovation potential of agricultural enterprises]. *Pidpryiemnytstvo ta innovatsii – Entrepreneurship and innovation.* no. 23. pp. 96–102. DOI: https://doi.org/10.37320/2415-3583/23.17
6. Bonchyk O. (2023) Kharakterystyka faktoriv, shcho vplyvaiut na innovatsiinyi potentsial orhanizatsii [Characteristics of factors influencing the innovative potential of organizations.]. *Aktualni problemy menedzhmentu ta publichnoho upravlinnia v umovakh suchasnykh vyklykiv: materialy dopovidei IV*

Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii z mizhnarodnoiu uchastiu – Current problems of management and public administration in the context of modern challenges: materials of the reports of the IV All-Ukrainian Scientific and Practical Conference with international participation. Ch. 1. pp. 260–263. Available at: https://conference.wunu.edu.ua/index.php/apmpuvusv/article/view/86
7. Hrymaliuk A. V., Nesenenko P. P. (2023) Ekonomichna teoriia i faktor nevyznachenosti [Economic theory and the uncertainty factor]. *Naukovi problemy hospodariuvannia na makro-, mezo- ta mikroekonomichnomu rivniakh: zb. materialiv XXI Mizhnar. nauk.-prakt. konf. Odeskoho natsionalnoho universytetu. 26–27 kvitnia 2023 r. – Scientific problems of management at the macro-, meso- and microeconomic levels: collection of materials of the XXI International Scientific-Practical Conference of Odessa National University.* April 26–27, 2023. Odesa: ONEU, 368 p., pp. 41–42.
8. Zakharova N. Yu. (2023) Upravlinnia ryzykamy na pidpryiemstvi: sutnist, pidkhody ta metody [Risk management in the enterprise: essence, approaches and methods]. *Biznes Inform – Business Inform.* no. 1. pp. 203–209.
9. Tyrkalo Yu. Ye. (2022) Hospodarski ryzyky, ekonomichni ryzyky ta pidpryiemnytski ryzyky: ekonomichna sutnist i spivvidnoshennia poniat u teorii ta zakonodavstvi Ukrainy [Business risks, economic risks and entrepreneurial risks: economic essence and correlation of concepts in the theory and legislation of Ukraine]. *Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal "Internauka". Seriia: "Ekonomichni nauky" – International scientific journal "Internauka". Series: "Economic Sciences".* no. 3. DOI: https://doi.org/10.25313/2520-2294-2022-3-7934
10. Varaksina O. V., Kruhova A. O.(2021) Sutnist pidpryiemnytskoho ryzyku v hospodarskii diialnosti pidpryiemstva [The essence of entrepreneurial risk in the economic activities of an enterprise.]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and society.* is. 24. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-24-35
11. Perminova S., Sytnyk N., Chuprina M. (2024) Innovatsiina diialnist v ukraini v period voiennoi ahresii: tendentsii ta perspektyvy [Innovative activity in Ukraine during the period of military aggression: trends and prospects]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and society.* is. 59. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-62
12. Bila I. S., Posna V. S., Shevchenko O. O. (2023) Innovatsiinyi rozvytok yak chynnyk povoiennoi vidbudovy ekonomiky Ukrainy [Innovative development as a factor in the post-war reconstruction of the Ukrainian economy]. *Naukovi zapysky NaUKMA. Ekonomichni nauky – Scientific notes of NaUKMA. Economic Sciences.* Tom 8, is. 1. pp. 10–16. DOI: https://doi.org/10.18523/2519-4739.2023.8.1.10-16
13. Bai S., Yelisieiev V. (2023) Innovatsiini zminy yak sposib vyzhyty v umovakh voiennoho stanu [Innovative changes as a way to survive in martial law]. *Problemy ta perspektyvy rozvytku innovatsiinoi diialnosti v Ukraini: vyklyky voiennoho chasu: materialy XIV Mizhnarodnoho biznes-forumu. Kyiv, 23 bereznia 2023 r. – Problems and prospects for the development of innovative activity in Ukraine: challenges of wartime: materials of the XIV International Business Forum.* Kyiv, March 23, 2023. Kyiv : Derzh. torh.-ekon. un-t. pp. 16–18.

Oksana Hryvkivska
Doctor of Economic Sciences, Professor,
Professor of the Department of Economics and Law,
National University of Food Technologies
ORCID: https://orcid.org/0000-0003-4160-5914

Olena Dragan
Doctor of Economic Sciences, Professor,
Professor of Department of Labor Economics and Management,
National University of Food Technology
ORCID: https://orcid.org/0000-0002-7606-2385

Marko Panchyshyn
Postgraduate Student,
Private Higher Education Establishment "European University"
ORCID: https://orcid.org/0009-0008-6860-6523

THE INFLUENCE OF PRODUCTION AND MARKET RISKS ON THE FORMATION OF THE INNOVATIVE POTENTIAL OF FOOD INDUSTRY ENTERPRISES

It has been determined that the innovative potential of food industry enterprises allows them to respond in a timely manner to structural shifts in demand, the transformation of consumer preferences, increased requirements for the quality and safety of food products, and the need to comply with environmental standards and principles of sustainable development, and therefore it should be considered a key factor in ensuring the economic sustainability of entities. The main production risks (technological, raw material, energy, personnel) and their impact on the inno-

vative potential of food industry enterprises are summarized. It is substantiated that production risks play a decisive role, as they directly affect the control over the stability of technological processes, the efficiency of resource use and the ability of enterprises to implement innovative solutions, the totality of which forms an internal environment of uncertainty, within which management decisions are made regarding the modernization of production, the development of new products and the improvement of organizational and technological processes. It was found that market risks (demand risk, price risk, competitive risk, financial risk) for food industry enterprises are particularly noticeable due to the high elasticity of demand for certain product groups, dependence on population incomes, and sensitivity to changes in regulatory policy. The results of their impact may be a slowdown in innovative initiatives, but at the same time, stimulation of the search for new market niches, the development of ecological, functional, and niche products. It is argued that market risks form a complex system of external influences that determine the level, directions and effectiveness of innovative activity of food industry enterprises, and their influence is multidimensional and can both restrain innovative processes and act as an incentive for the search for new innovative solutions. It is summarized that the interaction of production and market risks forms a complex system of restrictions and incentives for the development of the innovative potential of food industry enterprises.

Keywords: innovation potential, production risks, market risks, food industry enterprises, costs, management, impact.

Дата надходження статті: 04.01.2026
Дата прийняття статті: 19.01.2026
Дата публікації статті: 03.02.2026